

Maatschappelijk Verantwoord Inkopen in de Zorg

Tekst: Jan Synaeve
Interview met Royan Van Velse

Royan van Velse is sinds 2006 Manager Inkoop en Logistiek voor het Ziekenhuis Rijnstate te Arnhem. Hij startte zijn carrière in het leger, eerst als medisch en logistiek verantwoordelijke bij operaties in verschillende Afrikaanse landen, en vervolgens als aankoopofficier voor de Blauwhelmen van de Verenigde Naties in Angola. Daarna heeft hij meerdere inkoop- en logistieke functies vervuld bij – onder andere – Autogrill, DHL en Fritolay. Hiernaast is Royan ook auteur, onder meer van het onlangs verschenen boek over inkoop: "Sportief Inkopen".

Het Ziekenhuis Rijnstate te Arnhem is een topklinisch opleidingsziekenhuis met 955 bedden en 5.500 medewerkers. Het ziekenhuis boekt een jaarlijkse omzet van 360 miljoen euro en telt elk jaar 40.000 opnames.

Wat zijn de drie kernpunten van uw uitzetting omtrent "Maatschappelijk Verantwoord Inkopen in de Zorg"?

Het eerste kernpunt is dat 'sustainability' en maatschappelijk verantwoord ondernemen niet alleen de verantwoordelijkheid is van inkopers, wat nochtans heel dikwijls gedacht wordt. Het tweede kernpunt is dat het noodzakelijk is om je aanpak echt te structureren, om alles bij wijze van spreken in een vat te gieten en zo resultaten te boeken. Het derde kernpunt is dat het heel veel geld kost, maar dat we aan de andere kant voldoende argumenten hebben om het toch te doen, alleen al omdat we het aan deze planeet verplicht zijn.

"Maatschappelijk Verantwoord Inkopen in de Zorg": is dit thema nieuw in Nederland?

Het is een thema dat steeds meer in opkomst is. In Nederland wordt de zorg gefinancierd door de verzekeraars en je merkt dat de verzekeraars ook vragen beginnen te stellen over duurzaamheid. De verzekeraars selecteren ziekenhuizen om contracten af te sluiten om zorg te verlenen aan hun verzekerden. Die verzekeraars gaan toch steeds meer vragen stellen aan ziekenhuizen omtrent aandachtspunten die met duurzaamheid te maken hebben. Een grote zorgverzekeraar in Nederland is bijvoorbeeld Menzis en die besteedt heel veel aandacht aan duurzaamheid. Menzis probeert dit thema echt te 'pushen', te promoten en te ontwikkelen bij de ziekenhuizen. De afgelopen paar jaar is het onderwerp van de duurzaamheid en de zorg voor de planeet dus meer en meer in de belangstelling gekomen. In Nederland bestaat er een "Milieu Platform Zorgsector", een organisatie die ervoor ijvert om binnen de zorgsector het thema van de duurzaamheid op de kaart te zetten. Zij hebben hiervoor een aantal labels ontwikkeld: brons, zilver en goud. Er zijn ondertussen 8 instellingen, waaronder het Ziekenhuis Rijnstate, die een van die labels hebben behaald.

Duurzaamheid binnen de zorgsector: kunt u hiervan een aantal concrete voorbeelden geven?

Je kunt kijken naar de 3 P's van duurzaamheid: People,

VIB MAGAZINE MEI 2014 ■ 16

Profit en Planet. Ik denk dat een ziekenhuis sowieso al voldoet aan de eerste P. Als ziekenhuis probeer je immers de beste zorg aan te bieden voor de patiënt. De patiënt en zijn of haar kwaliteit van leven staan bij ons centraal. Uiteraard wordt er ook aandacht besteed aan de eigen medewerkers. Daarnaast kijken we natuurlijk steeds meer naar de P van People, die in het proces van aanlevering zitten. Bijvoorbeeld de koffie die wordt gekocht voor het ziekenhuis: is die koffie 'fair trade' gemaakt, door een bedrijf dat zich houdt aan die specifieke regels? In de tweede plaats is er P van Profit of Prosperity. We waken erover dat we financieel gezond zijn. Zo kunnen we immers waarborgen dat we die zorg aan onze patiënten blijven bieden. De laatste P verwijst naar Planet. Daarbij kijken we steeds meer naar maatregelen om het milieu minder te belasten.

We werken bijvoorbeeld samen met de Landbouwuniversiteit van Wageningen om te kijken welke bestaande producten we in het ziekenhuis kunnen vervangen door biologisch afbreekbare producten. Dan hebben we het over 'disposables', maar ook over andere producten zoals lakens en andere 'reusables'. We kijken dus meer en meer naar wat kan vervangen worden door biologisch afbreekbare producten en wat daarvan het kostenplaatje is. Wat gaat het kosten als wij dat als ziekenhuis moeten laten maken of bestaat het al op de markt? Wat gaat het kosten als een aantal Nederlandse ziekenhuizen dit product tegelijk zouden laten maken? Zo loopt er nu een project rond een zogenaamde Pharmafilter. Een Pharmafilter is eigenlijk een apparaat dat ervoor zorgt dat je minder afvalstoffen hebt. Alle biologisch afbreekbare materialen van het ziekenhuis worden in elke afdeling in een 'shredder', een grote vermaler gedeponneerd. Via leidingen gaan deze materialen dan naar de Pharmafilter. Eerst worden in het apparaat alle schadelijke stoffen verwijderd en wat overblijft wordt vergist en verbrand. Uiteindelijk houdt men dan schoon water over, dat naar de riool kan gaan, en de restmaterialen worden grotendeels omgezet in energie. Dit procedé zijn we nu aan het onderzoeken en we hopen dit jaar de 'business case' te kunnen afronden.

lees verder p. 18

vervolg van p. 16

Een ander voorbeeld zijn de onderstekers, de bedpannen die in het ziekenhuis worden gebruikt. Meestal zijn die vervaardigd uit metaal of plastic. Na gebruik moeten die worden leeggemaakt en gespoeld. Nu kunnen wij bedpannen laten maken die vervaardigd zijn uit biologisch afbreekbaar materiaal op basis van maïs. Die nieuwe bedpannen kunnen met inhoud en al gewoon in de 'shredder' en worden verder verwerkt in de Pharmafilter.

Vorig jaar hebben we een zogenaamde 'CO2 footprint' gemaakt. Daarbij hebben we gekeken naar de energie-uitstoot, de werking van de apparaten, hoeveel auto's en vrachtwagens er heen en rijden, enz. Toen hebben we besloten dat we als ziekenhuis onze CO2 uitstoot tegen 2020 met 50 % willen reduceren. Nu zitten we reeds op 40 % en dit alleen al door het aankopen van groene energie! De resterende 10 % zullen natuurlijk nog heel wat bijkomende inspanningen vergen. Voor het behalen van een dergelijk ambitieus objectief is het beginpunt uiteraard het 'commitment' van de directie. De Raad van Bestuur moet achter die doelstelling staan en op dat vlak haar verantwoordelijkheid willen nemen. Daarnaast is ook de betrokkenheid, het 'involvement' van iedereen binnen het bedrijf onontbeerlijk. Die steun moet komen van elk niveau en van elke afdeling binnen de organisatie, zowel van managers als van medewerkers. Wij hebben hen dan ook betrokken en laten meedenken in de hele benadering.

Is er geen gevaar dat de aandacht voor 'sustainability' verwordt tot een soort modegril en uiteindelijk niet meer dan een hype is?

Hype is niet het juiste woord, want dat klinkt eerder nega-

VIB MAGAZINE MEI 2014 ■ 18

tief. Duurzaamheid zie ik veel meer als een trend. Je ziet inderdaad dat de labels – brons, zilver en goud – waarover ik daarnet sprak, maar ook ISO-certificaten en NEN-normen aan de receptie bij de ingang van je bedrijf belanden. Daarmee wil men als organisatie duidelijk tonen dat men aan een aantal standaarden voldoet. Als 'consument', als patiënt ga je dan ook bewuster kijken bij de keuze van een ziekenhuis waar je wil behandeld worden. Door die bewuste labels kun je ook zien welk ziekenhuis zijn steentje bijdraagt aan de 3 P's die hiervoor al ter sprake kwamen. Een dergelijk label behalen en ermee uitpakken mag echter nooit het doel op zich zijn. Veel belangrijker is het om die 3 P's te respecteren: beter voor het personeel, beter voor de patiënt, beter voor het milieu. Het label of het logo is een middel om die doelstelling te bereiken, en niet andersom. En precies daarom heb je een bestuur nodig die er achter staat. Conclusie: hype neen, trend ja. En laat ons hopen dat deze trend zich de komende tientallen jaren doorzet!

Eind mei zijn er Europese verkiezingen. Welke adviezen zou u de beleidsmakers willen meegeven?

Mijn advies is om iets te doen aan die labels. Hoe commercieel die labels ook zijn, stel ze verplicht! Wij zijn als ziekenhuis nu een inventaris aan het opstellen welke bedrijven ons aanleveren. In het totaal gaat het om 6.000 leveranciers. We kijken nu welke leveranciers al dan niet gecertificeerd zijn, welke leveranciers zich aan de regels houden en welke niet. Mijn boodschap voor de beleidsmakers is dus: verplicht de leveranciers om in de geval actief iets te doen aan hun maatschappelijke verantwoordelijkheid. ■